

Shrnutí kulatého stolu k tématu globálního rozvoje pro VNR 2025

Kdy: 29. ledna 2025

Kde: Ministerstvo zahraničních věcí

Formát: World Café

Zastoupení: soukromý, státní i neziskový sektor, experti na globální vzdělávání

Účel kulatého stolu: Cílem kulatého stolu bylo vyhodnotit současný stav a výzvy globální rozvojové spolupráce České republiky a identifikovat klíčové trendy z let 2021 až 2025, které budou hodnoceny v rámci Národního dobrovolného přezkumu. Diskuze se zaměřila na roli ČR v mezinárodním rozvojovém rámci, zahraniční politiku, postavení neziskového i soukromého sektoru, financování udržitelných iniciativ a komunikaci rozvojových projektů směrem k veřejnosti.

Metodologie: Za účelem identifikace hlavních úspěchů i problémů globálního rozvoje mezi lety 2021-2025 byl uspořádán kulatý stůl se zástupci státního, privátního a neziskového sektoru. Cílem tohoto kulatého stolu bylo pokrýt co nejširší spektrum expertů a pohledů na globální rozvoj. Kulatý stůl byl uspořádán ve formátu World Café, který umožňoval otevřenou debatu nad tématem u čtyřech různých stolů zároveň. Průběh formátu World Café byl facilitován jednou profesionální facilitátorem a čtyřmi dalšími facilitátory u jednotlivých stolů, kteří závěrem shrnuli hlavní výstupy z debaty.

Hlavní výstupy

1. Stav zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS)

- **Omezené prostředky:** V roce 2021 ČR dosahovala **0,13 % HND** na rozvojovou spolupráci (**poslední místo v OECD**). V roce 2022 byla zahrnuta i podpora ukrajinským uprchlíkům, čímž se částka zvýšila na **0,38 %**. V roce 2023 se ODA snížila na 0,24 % HND, i tak však zůstávala nad dlouhodobým průměrem ČR.
- **Narůstající kvalita:** ČR je tradičním aktérem rozvojové spolupráce. Je vnímán posun do technologicky náročnějších oblastí rozvojové spolupráce.
- **Finanční nástroje:** Národní rozvojová banka, nástroj pro Ukrajinu, EU finance a podpora podnikatelů skrze výhodné financování.
- **Komunikace veřejnosti:** Měla by se **dále zlepšovat komunikace rozvojových projektů veřejnosti**. V této oblasti je patrný pokrok (pozitivně hodnocen např. Národní rozvojový

den). Informace by měly být dostupnější ve větším detailu a zprostředkované více atraktivní formou.

- **Partnerství:** Pozitivně je hodnocena dosažená míra spolupráce MZV s partnery z neziskového a firemního sektoru.
- **Personální stabilita:** Partnery je jako slabina vnímána omezená personální kapacita a fluktuace v ČRA a na MZV.
- **Evaluace:** Při plánování projektů by měl být kladen větší důraz na jejich evaluaci, která by neměla probíhat jen zpětně.
- *„Objem zahraniční rozvojové spolupráce stagnoval, ale rostla její kvalita. Modernizujeme a aktualizujeme témata, na která se zaměřujeme.“*
- *„Od roku 2021 došlo k posunu komunikace mezi aktéry zahraniční rozvojové spolupráce. Jdeme společně.“*

2. Ukrajina

- **Zahraniční politika ČR:** Ruská agrese na Ukrajině se od února 2022 stala dominantním tématem české zahraniční politiky i rozvojové pomoci. Účastníci se shodovali v hodnocení významu tématu z hlediska agendy udržitelného rozvoje.
- **Dobrá první reakce:** Obecně je pozitivně hodnocena reakce na **první vlnu ukrajinských uprchlíků**, kterých jsme přijali rekordní množství. Připravenost státu i neziskového sektoru byla vysoká.
- *„To, jakým způsobem se dokázal mobilizovat ten neziskový sektor, bylo neuvěřitelné. Skvělá spolupráce od MZV, a teď šla už hodně dolů ta podpora.“*
- *„Reakce na události na Ukrajině ukázala, že byl český systém dobře připraven.“*

3. ČR v mezinárodních organizacích

- **České předsednictví v Radě EU:** Obecně hodnoceno jako **velmi úspěšné**, ale v ČR se nepodařilo dostatečně dobře komunikovat význam role ČR v EU. Jako jeden z úspěchů CZ PRES lze hodnotit také vyjednání zřízení **Loss and Damage Fund**.
- **Český komisař a Global Gateway:** Pozitivně hodnoceno, že **ČR získala portfolio globálního rozvoje** pro komisaře Síkelu.
- **Spillovers:** ČR zatím neumí měřit ani sledovat jejich dopad, což je chyba.

4. Globální vzdělávání

- **Integrace ukrajinských dětí** do českého vzdělávacího systému přispěla k **většímu porozumění kulturní diverzitě**, ale podpora není vždy systematická.
- **Pokles financování globálního vzdělávání od roku 2018**, což komplikuje dlouhodobou udržitelnost iniciativ.
- **Neziskový sektor má zásadní roli** ve vzdělávání o udržitelnosti.

- „Nevládní organizace mají i nadále významnou úlohu v rámci neformálního vzdělávání dětí a mládeže v udržitelném rozvoji.“
- „Množství informací, co ty děti dostávají z toho neformálního vzdělávání, je mnohem více než formální.“

5. Role neziskového sektoru

- **Problém s nepředvídatelným a nedostatečným financováním.**
- **Důležitá role akademického sektoru.**
- **Člověk v tísní** je velmi aktivní po celém světě, včetně Ukrajiny.
- **Dobrovolnictví mladé generace** je silné, ale naráží na administrativní složitost.
- **Příklady dobré praxe:** Moje Moringa (ČZU), Pepperfield (Kambodža).
- „Mladší generace považuje dobrovolnictví za důležitější než ty předchozí.“
- „Nepředvídatelnost financování a měnící se pravidla jsou překážkou k lepšímu fungování nezisku v rozvojové spolupráci.“
- „Mladí lidé jsou velmi angažovaní, ale naráží na administrativní složitost, a pak odcházejí do soukromého sektoru.“

6. Role soukromého sektoru a ESG

- **ESG standardy:** Od roku 2021 mají firmy povinnost vykazovat **unaplnění sociálních a environmentálních standartů**, ale chybí přehled o tom, kolik podniků je reálně implementuje.
- **Soukromý sektor v rozvojové spolupráci:** Podařilo se vyvinout řadu nástrojů pro zapojení firem do rozvojové spolupráce, jejich zájem ale stagnuje. Z pohledu firem nabízí dotační programy často limitované částky v poměru k administrativní náročnosti. Chybí **lepší provázání firem s rozvojovými iniciativami**.
- **Financování rozvoje:** Máme málo informací o podílu soukromého sektoru na financování rozvojových aktivit a klimatických financích.
- **Good practices: Ceny SDGs** podporují dialog mezi soukromým a veřejným sektorem, firmy jako **IKEA a banky zavádějí ESG**.
- „Ceny SDGs přispívají ke zvýšení povědomí o udržitelném rozvoji.“
- „ESG pomáhá propojovat soukromý a státní sektor.“
- „Je problém se síťováním firem v rámci rozvojové spolupráce. Veřejné prostředky na podporu jsou nedostatečné.“

7. Klimatické finance

- **ČR se od roku 2024 zavázala k přispívání do Zeleného klimatického fondu.**

- Jsou k dispozici nedostatečná data o tom, jak se na klimatických financích podílí soukromý sektor. Potenciál v tomto ohledu skýtá možnost vyhodnocovat ESG reporty firem.
- *„Český slib přispívat 22 miliard od roku 2024 na klimatické finance je klíčový krok a posun oproti předchozím letům, kdy ČR nepřispívalo.“*
- *„Firmy mají povinnost pracovat s finančními udržitelnými nástroji a tím je motivujeme být více udržitelnými.“*
- *„Z hlediska klimatických financí není dobře komunikováno, že jsme ohromný znečišťovatel a proto je správné, že přispíváme.“*

8. Doporučení

- **Zlepšit viditelnost ČR v mezinárodní rozvojové spolupráci a celkovou komunikaci.**
- **Zlepšit provázání soukromého sektoru s rozvojovou spoluprací.**
- **Podpořit dlouhodobou udržitelnost globálního vzdělávání a neformálního vzdělávání v oblasti SDGs.**
- **Začít sledovat spillover effects.**
- **Vyhodnotit, jaké nové příležitosti přináší ESG reporting.**
- *„K větší atraktivitě pro zapojení soukromého i nevládního sektoru by měl být zvážen labelling SDGs.“*

Závěr

Kulatý stůl poskytl cenný vhled do aktuálního stavu a výzev globální rozvojové spolupráce České republiky v letech 2021–2025. Hlavní událostí v tomto období byla jednoznačně ruská agrese vůči Ukrajině a s ní spojená následná pomoc vysokému počtu ukrajinských uprchlíků v Česku a namíření humanitární podpory přímo na zasažená území. Zvládnutí počáteční fáze jako ze strany státu, tak neziskového sektoru byla velmi pozitivně hodnocena jako zdařilá.

Diskuze dále poukázala na to, že ačkoliv objem rozvojové spolupráce stagnuje, její kvalita neklesá. Zároveň identifikovala hlavní nedostatky a zdůraznila potřebu lepší koordinace mezi státním, soukromým a neziskovým sektorem a efektivnější komunikace směrem k veřejnosti. Jako pozitivní změna naopak bylo hodnoceno propojování jednotlivých sektorů skrze zaváděný ESG reporting. Mezi klíčová doporučení patří posílení dlouhodobé udržitelnosti globálního vzdělávání, zlepšení propojení firem s rozvojovou agendou a důraz na měření reálných přínosů české spolupráce v mezinárodním kontextu.

Výstupy kulatého stolu poskytly důležitý podklad především pro kapitolu VNR věnovanou SDG 17, ale také pro další části jako je začleňování SDGs do národních rámců nebo Mezinárodní kontext.

Ministerstvo životního prostředí

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky